

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/23/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122202388
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8122202388.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Martina Filakovského a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobkyne: U. H., W.. XX.XX.XXXX, F. Q. XXX, XXX XX Q., právne zastúpenej: Mgr. Matúšom Mackom, advokátom so sídlom Karpatská 804/10, 089 01 Svidník, proti žalovanému: L., so sídlom M. XX, XXXXX F., K.: XX XXX XXX, o návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č.k. 15C/15/2022-64 zo dňa 14.03.2022, takto

rozhodol:

Potvrďuje sa uznesenie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením rozhodol:

„I. Nariaďuje neodkladné opatrenie v znení: žalovaný je povinný zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou k nehnuteľnostiam zapísaným Okresným úradom T., katastrálnym odborom, pre okres T., obec Q., katastrálne územie Q., evidovaný na liste vlastníctva číslo XX ako pozemok registra C parcelné číslo XXX- zastavaná plocha a nádvorie o výmere XXX m², pozemok registra C parcelné číslo XXX- záhrada o výmere XX m², pozemok registra C parcelné číslo XXX- záhrada o výmere XXX m², a stavba postavená na parcele číslo XXX, súpisné číslo XXX- rodinný dom, do právoplatného skončenia tohto konania vo veci samej.

II. O trovách konania o nariadenie neodkladného opatrenia bude rozhodnuté v konaní vo veci samej.“

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že žalobkyňa sa žalobou domáha nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd uložil žalovanému zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou k nehnuteľnostiam zapísaným Okresným úradom T., katastrálnym odborom, pre okres T.Š., obec Q., katastrálne územie Q., evidovaný na liste vlastníctva číslo XX ako pozemok registra C parcelné číslo XXX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere XXX m², pozemok registra C parcelné číslo XXX - záhrada o výmere XX m², pozemok registra C parcelné číslo XXX - záhrada o výmere XXX m², a stavba postavená na parcele číslo XXX, súpisné číslo XXX - rodinný dom, ktoré sú vo vlastníctve žalobkyne U. H., W.. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. XXX, XXXX Q., do právoplatného skončenia tohto konania vo veci samej o určenie, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom.

Ďalej uviedol, že v konaní vo veci samej sa žalobkyňa domáha určenia, že nehnuteľnosti zapísané Okresným úradom T., katastrálnym odborom, pre okres T., obec Q., katastrálne územie Q.C., evidovaný na liste vlastníctva číslo XX ako pozemok registra C parcelné číslo XXX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere XXX m², pozemok registra C parcelné číslo XXX - záhrada o výmere XX m², pozemok registra C parcelné číslo XXX - záhrada o výmere XXX m², a stavba postavená na parcele číslo XXX, súpisné číslo XXX - rodinný dom, ktoré sú vo vlastníctve žalobkyne U. H., W.. XX.XX.XXXX, M. F. Q. XXX, XXXX Q. nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovaného.

Zároveň uviedol, že dňa XX.XX.XXXX uzatvoril žalovaný ako veriteľ a žalobca spolu s R. H. ako spotrebiteľ, dlžník zmluvu o splátkovom úvere číslo XXXXXXXXXXXX. Dňa 20.11.2006 uzatvoril žalovaný ako záložný veriteľ a Y. Ž. ako záložca zmluvu o zriadení záložného práva k predmetným

nehnutelnostiam označeným vyššie na zabezpečenie pohľadávky záložného veriteľa zo zmluvy o splátkovom úvere číslo XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.11.2016 medzi záložným veriteľom a žalobcom spolu s R. H., na základe, ktorej záložný veriteľ poskytol dlžníkovi úver, ktorý tvorí istina vo výške 756.000 SK s príslušenstvom. Z Osvedčenia o dedičstve R. U. Č., notára, ako súdneho komisára 26T/368/2016 D not 117/2016 zo dňa 08.novembra 2016 vyplýva, že Y. Ž. W.E. XX.XX.XXXX zomrela dňa XX.XX.XXXX, pričom predmetné nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva číslo XX v katastrálnom území Q. tak, ako sú vyššie uvedené, nadobudla žalobkyňa.

Poukázal na to, že rozsudkom Okresného súdu Prešov sp.zn. 19C/135/2016 zo dňa 07.07.2018, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 28.06.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 2Co/148/2018 zo dňa 17.04.2019 vo veci tamojšieho žalobcu L. (v tomto konaní žalovaný) proti tamojším žalovaným 1/ R. H. a 2/ U. H. (v tomto konaní žalobca) rozhodol, že: I. konanie nad sumu 21.698,45 eura, 5,69 % ročný úrok z istiny 21.698,45 eura od 03.04.2013 do zaplatenia a 5 % ročný úrok z omeškania z istiny 21.698,45 eura od 03.04.2013 do zaplatenia zastavuje, II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietla. V tomto konaní sa tamojší žalobca - L. L.- v tomto konaní žalovaný domáhal zaplatenia sumy 24.333,09 eura, a to na základe zmluvy o splátkovom úvere číslo XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.11.2006. Súd žalobu zamietol s odôvodnením, že nárok žalobcu je premlčaný.

Taktiež poukázal na rozsudok Okresného súdu Prešov č.k. 20C/133/2014-318 zo dňa 01.07.2019 v spojení s opravným uznesením č.k. 20C/133/2014-344 zo dňa 26.07.2019, ktorým v spore medzi stranami zhodnými so stranami sporu v tomto konaní rozhodol takto: „I. Žalovaná je povinná zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou podľa Zmluvy o zriadení záložného práva zo dňa 20.11.2006 k predmetným nehnuteľnostiam, tak ako sú uvedené vyššie. Rozsudkom Krajského súdu Prešov spisová značka 4Co/103/2019 z 26.11.2020 odvolací súd zmenil rozsudok Okresného súdu Prešov č.k. 20C/133/2014-318 zo dňa 01.07.2019 v spojení s opravným uznesením č.k. 20C/133/2014-344 zo dňa 26.07.2019 tak, že žalobu zamietla. Zrušil predbežné opatrenie nariadené dňa 29.04.2014 uznesením Okresného súdu Prešov č.k. 20C/133/2014-9 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 17Co/154/2014-44 zo dňa 19.08.2014 s odôvodnením (okrem iného), že výkon záložného práva žalovaného premlčaný nebol. Jeho výkonu nebránilo to, že pohľadávka, ktorá ním bola zabezpečená, je vo vzťahu k predmetu zálohu vo vlastníctve žalobcu realizovateľná napriek jej premlčaniu. Krajský súd v Prešove uznesením spisová značka 10Co/16/2021 z 12.10.2021 v konaní tamojšieho žalobcu v 1. rade - žalobkyne v tomto konaní, tamojšieho žalobcu v 2. rade - manžel žalobkyne v tomto konaní proti žalovanému v tamojšom konaní 1/ L. - žalovaný v tomto konaní a žalovanému v tamojšom konaní 2/ U9, a.s. (dražobník) o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní oboch žalobcov proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č.k. 8C/66/2021-78 zo dňa 18.08.2021 okrem iného rozhodol tak, že čiastočne zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že žalovaný 1/ je povinný zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou k predmetným nehnuteľnostiam, ktoré sú uvedené vyššie, a to až do rozhodnutia o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu Prešov č.k. 4Co/102/2 1019-367 zo dňa 26.11.2020. Najvyšší súd SR uznesením sp. zn. 7Cdo/319/2021 z 30.11.2021 o dovolaní tamojších žalobcov- v tomto konaní žalobkyňa s manželom proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26.11.2020, č.k. 4Co/102/2019-367, 4Co/103/2019, rozhodol, že dovolanie ako oneskorene podané odmieta.

Zároveň poukázal na oznámením o opakovanej dobrovoľnej dražbe H. z XX.XX.XXXX, ktorým dražobník G a.s., A. 6, XXXX F., aj čo: XXXXXXXXXXX na základe návrhu navrhovateľa dražby: žalovaného oznámil, že predmetné nehnuteľnosti tak ako sú uvedené vyššie, budú predmetom dražby, ktorá sa uskutoční na Notárskom úrade R. dňa 17.03.2022 o 9:30 hod., pričom ide o druhú dražbu.

Preskúmaním návrhu žalobcov na nariadenie neodkladného opatrenia, zmluvy o splátkovom úvere číslo XXXXXXXXXXX, zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam obe zo dňa XX.XX.XXXX, osvedčenie o dedičstve JUDr. U. S. XXD/XXX/XXXX XX, H. XXX/XXXX, výpisu z listu vlastníctva číslo XX pre katastrálne územie Q., rozsudku Okresného súdu Prešov 19C/135/2006 zo dňa 07. júna 2018 spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove 2Co/148/2018 zo dňa 17.04.2019, ako aj ďalších vyššie menovaných súdnych rozhodnutí so zameraním sa na predmet konania vo veci samej - určenie, že predmetné nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovaného, mal za to, že žalobcovia dostatočne osvedčili potrebu bezodkladnej úpravy pomerov.

Bol toho názoru, že je dôvodné návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovieť. Predovšetkým je v záujme všetkých zúčastnených - strán sporu zamedziť týmto neodkladným opatrením, aby nedošlo k ešte vážnejším škodám a ujám na oboch stranách. Ako totiž vyplýva zo samotného návrhu, žalobkyňa reálne dosiahla judikovanie premlčania pohľadávky žalovaného zo Zmluvy o splátkovom úvere číslo XXXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX, čo je pohľadávka zabezpečená Zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam zo dňa XX.XX.XXXX, na základe ktorej žalovaný navrhuje

vykonanie predmetnej dobrovoľnej dražby dňa 17.03.2022, a to rozsudkom Okresného súdu Prešov č. k. 19C/135/2016-132 z 07.06.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/148/2018-182 zo 17. apríla 2019.

Poukázal na ust. § 7 ods. 2 a § 16 ods. 3 druhej vety zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady číslo 323/1992 zberky o notároch a notárskej činnosti za (notársky poriadok) v znení neskorších predpisov, z ktorých je nepochybné, že ak chce, tak ako tomu je v prejednávacom prípade, záložný veriteľ pristúpiť k výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou, musí v zmluve o vykonaní dražby uviesť nielen dôvod konania dražby, ale aj výšku, potvrdiť pravosť a zároveň splatnosť pohľadávky. Z predložených listinných dôkazov vyplýva, že po rozhodnutí dovolacieho súdu ktorým došlo odmietnutiu dovolania žalobkyne v tomto konaní proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26.11.2020, č.k. 4Co/102/2019-367, 4Co/103/2019, ako oneskorene podaného, žalovaný pristúpil k výkonu záložného práva - 2. dražbou, a to aj napriek tej skutočnosti, že bola právoplatne judikovaná neexistencie pohľadávky žalovaného vo vzťahu k žalobkyni.

S poukazom na uvedené, a to na absenciu existencie splatnej, a teda vymáhateľnej pohľadávky žalovaného proti žalobcovi, ako aj tej skutočnosti že po tomto rozhodnutí pristúpil žalovaný k realizácii svojho záložného práva formou 2. dobrovoľnej dražby bol toho názoru, že žalobkyni hrozí vážna ujma ako vlastníkovi nehnuteľnosti v prípade, ak by došlo k ďalšej realizácii dražby. Z výpisu z listu vlastníctva číslo XX pre katastrálne územie Q. vyplýva zápis dvoch poznámok o začatí výkonu záložného práva pre žalovaného, jedného zo dňa XX.XX.XXXX a druhého zo dňa XX.X.XXXX - už po právoplatnom zamietnutí nároku žalovaného, pre ktorú sa navrhuje výkon záložného práva formou dobrovoľnej dražby. Uzavrel, že ak sa žalobca ako záložný dlžník dôvodne dovolal premlčania, žalovaný v postavení záložného veriteľa sa už nemôže domôcť predaja alebo iného speňaženia zálohu a záložné právo nemôže naďalej byť spôsobilým právnym prostriedkom na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky.

Z týchto dôvodov obmedzil zákaz žalovaného pokračovať vo výkone záložného práva až do meritórneho rozhodnutia vo veci samej v tomto konaní. Ujma žalovaného nebude neprimeraná výhode, ktorú získa žalobkyňa, keď časovú platnosť neodkladného opatrenia obmedzil výlučne do skončenia už prebiehajúceho konania vo veci samej.

O trovách konania o návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia bude rozhodnuté v konaní vo veci samej.

2. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že žalobkyňa v aktuálnom konaní neuviedla žiadne nové skutočnosti oproti konaniu, ktoré viedlo k skoršiemu neodkladnému opatreniu, v ktorom bol už „známym“ fakt právoplatnosti rozsudkov v spore sp.zn. 19C/135/2016, a ktorý aj viedol k poskytnutiu ochrany v podobe neodkladného opatrenia. Mal za to, že je bezpodmienečnou povinnosťou ktoréhokoľvek konajúceho súdu, aby z existencie neodstrániteľnej procesnej prekážky res iudicatae vyvodil patričné procesné dôsledky spočívajúce v okamžitom zastavení konania v časti návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia. Výlučne na demonštráciu svojvoľného a arbitrárneho prístupu súdu prvej inštancie, a bez akejkoľvek ujmy voči vyššie prezentovanej obrane o neodstrániteľnom nedostatku procesnej podmienky, považoval za potrebné poukázať aj na najzjavnejšiu protiprávnosť napadnutého uznesenia. Rozhodujúci právny „názor“, ktorý viedol k nariadeniu neodkladného opatrenia, zaznel v bode 34 jeho odôvodnenia: „Ak námietka premlčania vznesená zo strany žalobcu neumožňuje priznať žalovanému pohľadávku z úverovej zmluvy, je nemysliteľné a odporujúce základným zásadám logiky uspokojiť tú istú pohľadávku formou realizácie výkonu záložného práva. Za odporujúce „základným zásadám logiky“ teda napadnuté uznesenie označilo postup, ktorý je výslovne dovolený ustanovením § 151j ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“): „Ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, môže sa záložný veriteľ uspokojiť alebo domáhať sa uspokojenia zo zálohu aj vtedy, keď zabezpečená pohľadávka je premlčaná.“ Vyššie citované ustanovenie Občianskeho zákonníka je úplne kategorické a neumožňuje konfliktný výklad. Nepripúšťa iný záver než že je prípustný výkon záložného práva aj na uspokojenie premlčanej zabezpečenej pohľadávky. Neinak to vidí odborná literatúra: „Ustanovenie § 151j ods. 2 OZ dovoľuje uskutočniť výkon záložného práva aj v prípade, ak je zabezpečená pohľadávka premlčaná. Rozumie sa tým situácia, kedy je premlčaná pohľadávka, avšak záložné právo premlčané nie je. V takom prípade nemá námietka premlčania vplyv na výkon záložného práva. Prekážkou výkonu záložného práva nie je ani skutočnosť, že právnym dôvodom premlčanej zabezpečenej pohľadávky je spotrebiteľská zmluva (§ 54a OZ).“

Navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a zastaviť konanie v časti návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) preskúmal napadnuté uznesenie a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

4. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

5. Podľa § 325 ods. 2 písm. d) CSP, neodkladným opatrením možno strane uložiť, aby niečo vykonala, niečoho sa zdržala alebo niečo znášala.

6. Podľa § 19 ods. 1 písm. b) zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách, dražobník je povinný upustiť od dražby najneskôr do jej začatia, ak je dražobníkovi preukázané vykonateľným rozhodnutím, že navrhovateľ dražby nie je oprávnený navrhnuť vykonanie dražby; ak ide o neodkladné opatrenie súdu, postačí, ak je dražobníkovi preukázané, že toto bolo súdom nariadené.

7. Podľa § 7 ods. 2 veta druhá zákona o dobrovoľných dražbách, ak je navrhovateľom dražby záložný veriteľ, je povinný písomne vyhlásiť aj pravosť, výšku a splatnosť pohľadávky, pre ktorú sa navrhuje výkon záložného práva podľa tohto zákona (§ 16 ods. 3).

8. V posudzovanej veci súd prvej inštancie nariadil neodkladné opatrenie po zistení, že prebiehal výkon záložného práva k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalobkyne, nachádzajúcim sa v kat. území Q., evidovaný na liste vlastníctva číslo XX ako pozemok registra C parcelné číslo XXX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere XXX m², pozemok registra C parcelné číslo XXX - záhrada o výmere XX m², pozemok registra C parcelné číslo XXX - záhrada o výmere XXX m², a stavba postavená na parcele číslo XXX, súpisné číslo XXX - rodinný dom, v prospech žalovaného, ktorý proti žalobkyni uplatňuje právo záložného veriteľa .

9. Neodkladné opatrenie bolo odôvodnené spornosťou pohľadávky, ktorá má byť uhradená z výťažku dražby, pričom pod sp.zn. 19Csp/135/2016 sa viedlo na súde prvej inštancie konanie, v ktorom si žalovaný uplatňoval pohľadávku, ktorú má zabezpečenú sporným záložným právom. Súd žalobu zamietol s odôvodnením, že nárok žalobcu (žalovaného v tomto konaní) je premlčaný. Žalobkyňa sa žalobou v predmetnom konaní domáha určenia, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom.

10. Odvolací súd je toho názoru, že žalobkyňa osvedčila, že v konaní vo veci samej uplatnila dôvody, pre ktoré považuje záložné právo za sporné a premlčané.

11. Odvolací súd nepovažuje odvolanie žalovaného za dôvodné. Žalobkyňa poukázala na premlčanú pohľadávku žalovaného, ktorá má byť v dobrovoľnej dražbe uspokojená. Účelom neodkladného opatrenia je bezodkladne upraviť pomery, ktoré sú medzi stranami sporné. Podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia boli zistené ku dňu rozhodnutia súdu prvej inštancie. Dôvody, ktorú uviedol súd prvej inštancie pre nariadenie neodkladného opatrenia proti žalovanému, považuje odvolací súd za postačujúce, lebo žalobkyňa preukázala, že vykonal úkony smerujúce k realizácii sporného záložného práva na dobrovoľnej dražbe pre premlčanú pohľadávku. Žalobkyni by vykonaním dražby reálne hrozilo, že o svoje nehnuteľnosti príde skôr, ako sa vo veci samej uskutoční súdna kontrola záložnej zmluvy, na základe ktorej mala byť dražba nehnuteľností realizovaná.

12. Súd prvej inštancie tiež správne stanovil účinky neodkladného opatrenia dočasne, do skončenia konania vo veci samej sp.zn. 15C/15/2022. Okrem toho o pohľadávke záložného veriteľa už prebehlo konanie vo veci, ktorého výsledkom bola zamietnutá žaloba pre premlčanie.

13. K odvolacím dôvodom, ktoré uviedol žalovaný, odvolací súd uvádza, že ak žalovaný ako záložný veriteľ vo vyhlásení podľa § 7 ods. 2 Zákona o dobrovoľných dražbách uplatnil pohľadávku, ktorej základ spočíva v neprijateľnej zmluvnej podmienke, alebo pohľadávku, ku ktorej je právo premlčané, dochádza k porušeniu ustanovenia § 7 ods. 2, pretože záložný veriteľ uplatní pohľadávku, ktorá neexistuje, čo spôsobuje porušenie ustanovení Zákona o dobrovoľných dražbách. Uvedená právna vada umožňuje domáhať sa neplatnosti dobrovoľnej dražby, pretože neprípustným spôsobom dochádza k porušeniu

práv dlžníka, resp. záložcu, od ktorého veriteľ prostredníctvom dobrovoľnej dražby vymáha aj nároky bez právneho základu.

14. V posudzovanej veci je nepochybné, že žalovaný vymáha dobrovoľnou dražbou právo, ktoré bolo premlčané.

15. Jadrom preskúmvanej veci však nepochybne je konflikt judikovaného premlčania pohľadávky banky s jej opakovaným uplatňovaním prostredníctvom výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou. V prípade súdom judikovaného premlčania pohľadávky jej uplatňovanie v procese dobrovoľnej dražby je neprípustné pre prikrý rozpor so zamýšľaným(efektívnym oslabením práva) účinkom premlčania. Navyše pre akcesoritu záväzku je nutné konštatovať jednak judikované premlčanie hlavného záväzku ako aj jeho zabezpečovacieho záväzku (pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn.22Co/22/2018 zo dňa 21.6.2018).

16. Žalovaný bez akýchkoľvek pochybností ako veriteľ zákonom predpísaným spôsobom v premlčacej dobe neuplatnil oproti dlžníkovi svoj nárok na zaplatenie dlžnej peňažnej pohľadávky s príslušenstvom vyplývajúcej z uzatvorenej zmluvy o úvere. Žalobca tak mohol vzniesť námietku premlčania a týmto spôsobom spôsobiť zánik súdnej vymáhateľnosti pohľadávky zabezpečenej záložnou zmluvou. Ak námietka premlčania vznesená zo strany žalobcu neumožňuje priznať žalovanému pohľadávku z úverovej zmluvy, je nemysliteľné a odporujúce základným zásadám logiky uspokojiť tú istú pohľadávku formou realizácie výkonu záložného práva. Opačný výklad vo svojich dôsledkoch popiera význam inštitútu premlčania neumožňujúceho po dovolaní sa premlčania premlčané právo veriteľovi priznať. Ak sa žalobca ako záložný dlžník dôvodne dovolal premlčania, žalovaný v postavení záložného veriteľa sa už nemôže domôcť predaja alebo iného speňaženia zálohu a záložné právo nemôže naďalej byť spôsobilým právnym prostriedkom na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky. Za takejto situácie na strane žalobcu neexistuje naliehavý právny záujem domáhať sa v súlade s ustanovením § 137 c) Civilného sporového poriadku určenie neexistencie záložného práva. (obdobne rozsudok Krajského súdu Prešov 7Co/171/2018 z 25.03.2019).

17. Podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyňa osvedčila, že je potrebné a nevyhnutné zabrániť tomu, aby došlo k výkonu záložného práva. Inštitút neodkladného opatrenia má za svoj cieľ rýchle a pružne riešiť situácie, kedy je potrebný okamžitý zásah súdu, pretože po určitom čase by mohlo dôjsť k ťažko napravitelnému stavu. Bez akýchkoľvek pochybností teda možno uzavrieť, že vzhľadom na účel neodkladného opatrenia, ktorým je poskytnúť ochranu ohrozeným alebo porušeným právam, a v štádiu výkonu dražby, kedy ešte nedošlo k vydraženiu nehnuteľností, je návrh na nariadenie neodkladného opatrenia jediným právnym nástrojom, ktorý má vlastník nehnuteľností k dispozícii, aby nedošlo k predaju jeho majetku.

18. Odvolací súd pripomína, že in genere špeciálnu pozornosť musí všeobecný súd venovať prípadom, keď je predmetom sporu nehnuteľnosť slúžiaca pre potreby bývania, pretože v takom prípade je nepriamo dotknuté nielen právo na súkromný a rodinný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 dohovoru, z ktorého vyplývajú tiež určité procedurálne garancie (porovnaj nález II.ÚS 294/2018 z 11. októbra 2018, bod 12), ale aj právo každého na zachovanie ľudskej dôstojnosti zaručené čl. 19 ods. 1 ústavy. Všeobecný súd musí byť preto ostražitý v prípadoch, keď je žaloba podaná práve z dôvodu ochrany pred tvrdeným nezákonným zásahom do vlastníckeho práva k rodinnému domu uspokojujúceho základnú potrebu bývania žalobcov.

19. Výkon záložného práva ako každý iný výkon práva musí byť v súlade so zásadou dobrých mravov uplatňovanou v spoločnosti. Platí totiž ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi vyplýva tiež z ustanovenia § 4 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzatvorenia úverovej zmluvy. Podľa tohto ustanovenia predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže prívodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, leseň, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej

slobody. Ani toto ustanovenie vyčerpávajúcim spôsobom neuvádza všetky možné prípady konania odporujúceho dobrým mravom, čo je zrejmé zo slovného spojenia „najmä“.

20. Pri poskytovaní úverov ako finančných produktov je potrebné vždy postupovať s odbornou starostlivosťou, čo priamo vyplýva z ustanovenia § 2 písm. u/ zákona č. 250/2007 Z.z. v. Podľa tohto ustanovenia sa odbornou starostlivosťou rozumela úroveň osobitnej schopnosti a starostlivosti, ktorú možno rozumne očakávať od predávajúceho pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi, alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti.

21. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že ak je agenda poskytovania úverov obzvlášť sledovaná z dôvodu neistých pomerov, ktoré môžu nastať po poskytnutí úveru, potom musia existovať prísne nároky na vyžadovanie povinnosti konať s odbornou starostlivosťou a vyhodnotiť bonitu spotrebiteľa, keďže na rozdiel od neistých okolností po uzatvorení zmluvy, je stav spotrebiteľa z pohľadu jeho osobných majetkových pomerov v čase kontraktácie spoznatelný. Banka k poskytovaniu úveru nemôže pristupovať nezodpovedne a vždy musí zvažovať, komu úver poskytne a komu nie. Je nelogické až hazardné, poskytovať úver osobe za podmienok, ktoré neprivodia nič iné, len následný súdny spor, exekúciu, navyšovanie zadĺženia, dobrovoľnú dražbu nehnuteľnosti. Ak Súdny dvor uznal ako odradzujúcu sankciu nepriznanie úrokov pri nezodpovednom prístupe dodávateľa na finančnom trhu pre porušenie konať s odbornou starostlivosťou, potom je podľa názoru odvolacieho súdu úplne eurokonformné aplikovať § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a porušenie závažnej povinnosti veriteľa považovať za odporujúce morálke.

22. Napríklad aj dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúcnosti. Cieľ je efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať. Schopnosť spotrebiteľa splácať úver treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto veriteľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet a to stranu príjmov a výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver. Povinnosť preverovať bonitu potencionálneho klienta sa nemá zo strany veriteľa iba realizovať (formálne), ale musí sa realizovať s odbornou starostlivosťou, tak aby výsledok - poskytnutie úveru, nebol rizikový pre veriteľa, dlžníka a ani spoločnosť.

23. Ďalej odvolací súd poukazuje na pripomienky Európskej komisie Súdnemu dvoru EÚ vo veci C-598/21, žalobcu Všeobecnej úverovej banky, v ktorej tunajší súd podal návrh na začatie konania o prejudiciálnej otázke týkajúcej sa výkladu článku 47 v spojení s čl. 4 a 38 Charty základných práv Európskej únie, smernice Rady 93/13/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES, zásady efektivity práva Európskej únie a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES. V bode 58. týchto pripomienok je uvedené cit.: „Vzhľadom na vyššie uvedené sa Komisia domnieva, že vnútroštátnemu súdu nielenže nič nebráni, ale dokonca je povinný v rámci konania (pokiaľ v konaní vo veci samej, ktoré žalobcovia začali, má k dispozícii právne a skutkové okolnosti potrebné na tento účel) posúdiť ex offio, či zmluvná podmienka uvedená v článku VI. bodoch 42 a 42.1 zmluvy, podľa ktorej sa spotrebiteľ „dohodol“ s VUB bankou na jej možnosti využiť právo veriteľa upravené v § 565 Občianskeho zákonníka (a ktorej dôsledkom je zároveň aj možnosť následného výkonu záložného práva k nehnuteľnosti, ktorá je zároveň obydliím spotrebiteľa, na dobrovoľnej dražbe), sa má považovať za nekalú podmienku podľa článku 3 ods. 1 smernice.“

24. Existencia prekážky právoplatne rozhodnutej veci tvorí neodstrániteľnú vadu konania, na ktorú je súd povinný prihliadať ex officio. Teória procesného práva vymedzuje prekážku právoplatne rozhodnutej veci dvoma kritériami, a to totožnosťou osôb (sporových strán) a totožnosťou predmetu konania. O totožnosť osôb ide vtedy, ak sa v konaní zúčastňujú tie isté osoby ako v konaní ukončenom právoplatným rozhodnutím súdu. Ten istý predmet konania je daný, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t.j. vyplýva z rovnakého skutku).

25. Totožnosť osôb v konaní a v prejednávanej veci je nepochybne jasná. Pokiaľ však ide o totožnosť predmetu konania, odvolací súd konštatuje, že o tej nemožno hovoriť, ale aj preto, ak sa súd doposiaľ

plnohodnotne nezaoberal ex offa nekalou povahou zmluvných podmienok predmetnej Úverovej zmluvy a záložnej zmluvy, napr. v súvislosti s možnosťou veriteľa využiť právo upravené v § 565 Občianskeho zákonníka.

26. Navyše je evidentné, že pri totožnosti strán sporu konanie o určenie, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, nie je tým konaním tvoriacim res iudicatu ku už skončenému konaniu o zdržanie sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou práve kvôli existencii neskoršieho judikovaného premlčania pohľadávky banky rozsudkom OS Prešov sp.zn. 19C/135/2016 zo dňa 7.6.2018 v spojení s KS v PO sp.zn. 2Co/148/2018-182 zo dňa 17.4.2019. Uvedené rozsudky nepochybne spôsobujú skutkové odlišnosti oboch konaní, čo môže uznať aj sám odvolateľ.

27. V súvislosti s odvolacou námietkou o existencii prekážky právoplatne rozhodnutej veci, odvolací súd ďalej konštatuje, že je potrebné primerane aplikovať aj závery rozsudku Súdneho dvora EU zo 17. mája 2022, C - 600/19, podľa ktorého článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá z dôvodu účinku právnej sily rozhodnutej veci a preklúzie neumožňuje ani súdu preskúmať ex offa nekalú povahu zmluvných podmienok v rámci konania o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou, ani spotrebiteľovi po uplynutí lehoty na podanie námietky dovoľávať sa nekalej povahy týchto podmienok v tomto konaní alebo v neskoršom určovacom konaní, pokiaľ uvedené podmienky už boli pri začatí konania o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou predmetom preskúmania ich prípadnej nekalej povahy vykonaného súdom ex offa, ale ak súdne rozhodnutie povoľujúce výkon rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou neuvádza žiadne odôvodnenie, aspoň v stručnej forme, preukazujúce toto preskúmanie, a ani neuvádza, že posúdenie vykonané týmto súdom po uvedenom preskúmaní už nebude možné spochybniť bez podania námietky v uvedenej lehote.

28. Navyše odvolací súd upriamuje edukatívne aj pozornosť na rozsudok Súdneho dvora (druhá komora z 05. marca 2020 vo veci C-679/18 OPR-Finance, s.r.o. proti GK: „Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (Ú. v. EÚ L 133, 2008, s. 66). Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou OPR-Finance s.r.o. a osobou GK vo veci návrhu na zaplatenie zostávajúcich dlžných súm podľa zmluvy o úvere poskytnutých touto spoločnosťou danej osobe.“

Súdny dvor rozhodol takto:

Články 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladajú povinnosť preskúmať ex offa existenciu porušenia povinnosti stanovenej v článku 8 tejto smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, a vyvolať dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve, pod podmienkou, že sankcie spĺňajú požiadavky podľa uvedeného článku 23. Články 8 a 23 smernice 2008/48 sa majú ďalej vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej sa sankcia za porušenie povinnosti veriteľa posúdiť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu spotrebiteľa, ktorá spočíva v neplatnosti zmluvy o úvere spojenej s povinnosťou spotrebiteľa vrátiť veriteľovi poskytnutú sumu istiny v dobe primeranej jeho možnostiam, uplatní len pod podmienkou, že daný spotrebiteľ túto neplatnosť namietne, a to v trojročnej premlčacej dobe.

Je nepochybné, že doposiaľ súdy sa ani len nedotkli ex offa skúmaniu či banka pred poskytnutím úveru neporušila odbornú starostlivosť zisťovania schopnosti spotrebiteľa splácať úver(bonitu) a to aj vo svetle rozsudku Súdneho dvora (druhá komora) z 5. marca 2020 vo veci C-679/18.

Taktiež súdy ex offa neskúmali namietané nepriateľné zmluvné podmienky a samozrejme vôbec ani proporcionálna samotného defaultu (pozri vec C-598/21) nebola žiadnym spôsobom posudzovaná.

29. Článok 35 Dohovoru vyžaduje využitie tých prostriedkov nápravy, ktoré sa vzťahujú na namietané porušenie a ktoré sú súčasne dostupné a účinné. Existencia takýchto prostriedkov nápravy musí byť dostatočne zaručená nielen v teórii, ale aj v praxi, v opačnom prípade prostriedkom nápravy bude chýbať požadovaná dostupnosť a účinnosť. Záleží na príslušnom štáte, aby preukázal, že tieto jednotlivé podmienky sú splnené (pozri napríklad Vernillo proti Francúzsku, rozsudok z 20. februára 1991, séria A, č. 198, str. 11-12, ods. 27 a Akdivar a ostatní proti Turecku, rozsudok z 16. septembra 1996, Reports of Judgments and Decisions, 1996-IV, str. 1210, ods. 66).

30. Za daných okolností sa preto javí, že nariadenie neodkladného opatrenia navrhnutého žalobkyňou môže splniť svoj zákonný účel, ktorým je zabezpečenie ochrany práv, ktoré žalobkyňa osvedčila (vlastníctvo a bydlie) a zásah do ktorých zo strany žalovaného je reálny (dobrovoľná dražba), keď na druhej strane žalovaný nebude neprímerane obmedzený na svojich právach vzhľadom na mieru a rozsah ohrozenia práv žalobkyne, čo je plne v súlade najmä s doktrínou legitímneho očakávania.

31. Na základe uvedeného mal odvolací súd bez akýchkoľvek pochybností preukázanú existenciu práva žalobkyne (právo na bydlie a vlastnícke právo), ktoré je vážne ohrozené (začatie výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou) a bezodkladne je potrebné poskytnúť tomuto právu ochranu a prekážka rozhodnutej veci v prejednávanej príhode neexistuje.

32. Odvolací súd zastáva názor, že právo na výkon dobrovoľnej dražby nepatrí do skupiny tzv. práv nepodliehajúcim premlčaniu (teda právo na výkon dobrovoľnej dražby sa svojou povahou nemôže považovať za ľudské právo, alebo vlastnícke právo) preto zo zreteľom na to, že predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie neodkladného opatrenia a pre argumenty v tomto rozhodnutí, odvolací súd nepovažoval za opodstatnené podľa § 162 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku konanie prerušiť a Súdnemu dvoru Európskej únie predložiť prejudiciálne otázky.

33. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správne potvrdil.

34. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Strany, ktorým sa ukladá povinnosť, môžu podať žalobu vo veci samej. Konanie vo veci samej sa môže týkať aj nárokov na navrátenie do pôvodného stavu alebo nárokov na náhradu škody alebo inej ujmy spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia. Súd aj bez návrhu uznesenie o neodkladnom opatrení zruší rozhodnutím, ktorým žalobe vo veci samej vyhovel.